

Mehakimi şeriyenin ilgasına ve Mehakimin teşkilâtına ait ahkâmı muaddil kanun

No.
469

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyetinde, evvelâ; sureti teşekkül ve derece salâhiyeti kanunu mahsusuna tabi mehakimi sulhiye, saniyen; buldukları kazanın namıyla tevsim ve bir reis ile iki âzadan terkip kılınan mehakimi asliye, salisen; mevaddı cinaiyeyi rüyetle mükellef ve bir reis ile dört âzadan mürekkep mehakimi cinaiye vardır. Bunların fevkinde yalnız Mahkemei temyiz bulunur.

İKİNCİ MADDE — İcabeden yerlerde mehakimi asliye mütaaddit devaire taksim olunur. Bu takdirde devair rüesasının biri reisi evvel, diğerleri reisi sani unvanını haiz olur. Mütaaddit devaire münkasem olan mahkemelerde envai mesaliha göre vezaifin devair beyninde tevzii Adliye vekâletine aittir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Mehakimi asliye sulh mahkemelerinin salâhiyeti kazaiyeleri haricinde bulunan ve kavanin ve nizamatı mevzua ile kabili hüküm olan bilcümle deavii hukukiye ve ticariye ve cezaiyeyi rüyet, kezalik tevliyete ve rakabe ve surutu vakfa ve velâyet ve vasiyet ve verasete ve hacır ve fekki hacre ve ispatı rüş ve vasi azil ve nasbina ve mefkuda ve münakahat ve müfarekat ve mihir ve nafaka ve nesep ve hadaneye müteallik deavi ile müteveli ve veli ve vâsilere izin ita, vakfiye tanzim ve tesciline, mucibi tahrir terekâtın tahrir ve beynelverese taksimine ve veresenin lıhası irsiyesinin tâyinine mütedair hususatı olbapta kavanini mahsus tedvin edinciye kadar esasatı cariyeye tevfikân rüyet ve halleyler.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Mehakimi cinaiye teşkil olunmıyan yerlerde cinayet dâvaları istisnaen mehakimi asliyede görülür. Ancak bu takdirde heyeti mevcudeye iki âza mülâzimi daha ilâve olunur. Mevaddı cinaiyeyi rüyetle mükellef olan mehakimin dairesi kazaiyeleri Adliye vekâletince tâyin edilir.

BEŞİNCİ MADDE — Mehakimi asliye nezdinde bir müddeiumumî ve müstantık bulunacağı gibi bir de âza mülâzimi bulundurulabilir. İktizasına göre müstatik ve âza mülâzimlerinin taaddüdü ve müddeiumumilere bir veya mütaaddit muavin terfiki caizdir. Mevaddı cinaiyeyi rüyet ile mükellef kılınan her mahkeme nezdinde de ayrıca cinayet müddeiumumisi unvanıyla bir müddeiumumî ve ledelhace bir veya müteaddit muavini bulunacağı gibi bir veya müteaddit âza mülâzimi de bulundurulabilir. Cinayet müddeiumumileri mensup oldukları mahkemenin dairesi kazaiyesi dahilindeki müddeiumumiler üzerinde hakkı nezareti haizdirler.

ALTINCI MADDE — İktiza eden yerlerde bir veya mütaaddit sulh hâkimi bulunur. Bulunmıyan yerlerde mehakimi asliyenin reisi ve reisinin tensibiyle âza ve âza mülâzimleri sulh dâvalarını kanunu mahsusuna tevfikân rüyet ederler. Gerek sulh hâkimleri ve gerek sulh hâkimleri vazifesini ifa ile mükellef kılınan salifüz-zikir zevat nikâh izinnameleri itası ve nafaka takdiri ve vasiyetname tanzim ve tasdikı ve veli ve vâsilere ait muhasebelerin rüyet ve tetkiki salâhiyetlerini haizdir.

YEDİNCİ MADDE — Lüzum görülen yerlerde icra riyaseti ile icra memuru-na ait hukuk ve salâhiyeti ve sıfatı hakimiyeti haiz olmak ve munhasıran icra muamelâtiyle iştigal etmek üzere bir icra reisi ile bir başmuavini bulunur.

SEKİZİNCİ MADDE — Mahkemei temyizde bir ikinci İstida dairesi teşkil kılınmış, Mahkemei temyiz Şeriye dairesi lâğvolunarak yerine de bir ikinci hukuk

dairesi ikame ve başmüddeiumumiliğe iki muavin daha ilâve olunmuştur.

DOKUZUNCU MADDE — İstinaf mehakimi ve vezaiî mülğadır.

MADDEİ MUVAKKATE — Adliye vekâletince mesalihi itibariyle mahkeme teşkiline lüzum görülmeyen ve buudu mesafe sebebiyle muamelâtı kazaiyesinin başka mahalle raptı da mümkün olmıyan kazalarda mehakimi asliye ve sulhiyeye mevdu vezaiif bir hâkime ifa ettirilir. Bu takdirde hâkim nezdinde bir müddeiumumî ve bir müstantık bulunur ve ledelicap bir de hâkim muavini bulundurulabilir. Bu kabîl kazalarda maslahatın icabına göre zabıtai adliye vazifesini ifa ile mükellef bir sulh hâkimi ikamesiyle de iktifa olunabilir.

ONUNCU MADDE — Teşkili mehakime müteallik işbu kanuna muhalif bileümle ahkâm mefsuhtur.

ON BİRİNCİ MADDE — İşbu kanun 1340 senesi mayısı iptidasından itibaren meriyülicradır.

ON İKİNCİ MADDE — İşbu kanunun icrasına Adliye vekili memurdur.

4 ramazan 1342 ve 8 nisan 1340

<i>Meclis Heyeti Umumiyesince kabulü</i>	:	<i>Otuz ikinci içtimanın ikinci celsesinde</i>
<i>Cumhuriyet riyasetine tebliği</i>	:	<i>9 . IV . 1340 tarih ve 1/471 No. lu tezkere ile</i>
<i>Berayı neşir ve ilân kanununun Başvekâlete tebliğ edildiğini müş'ir Cumhuriyet Riyasetinden mevrut tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	<i>10 . IV . 1340 ve 6/407</i>
<i>Müzakeratı ihtiva eden zabıt ceridelerinin cilt ve sayfa numaraları</i>	:	<i>Cilt Sayfa 8 102,344,490:505</i>